

Yetimhane'nin devri 'ekseni' de gösterdi

Star 16 Aralık 2010

Kamuoyunu son günlerde meşgul eden Büyükkada'daki Yetimhane binasının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin vermiş olduğu mülkiyetin iadesi kararına istinaden, Türkiye'deki iç hukuk yollarının uygulanarak, tapuda eski maliki Rum Patrikhanesi adına yeniden tescil edilmesine yönelik mahkeme kararının alınmasında, hiç kuşkusuz hükümetin siyasi iradesi etkin olmuştur.

Davanın açıldığı Eylül 2009 tarihinde davaya karşı çıkan ve Patrikhane'nin tüzel kişiliği olmadığından -mülkiyeti almak için dava açtığı- ise neden-

se bundan hiç bahsetmemiş olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, ne oldu da Kasım 2010 tarihinde bu iddialarından birden vazgeçti.

Bu vazgeçmede, Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı'nın mahkeme dosyasında mevcut olan ve söz konusu mülkiyetin, AİHM kararı doğrultusunda Patrikhane'ye devredilmesi- nin doğru olacağını bildiren yazıların önemli bir etken olduğu kanısın-

dayız. Bu yazıların tamamen siyasi otoritenin inisiyatif ve onayıyla yazılmış olduğuna ve bu nedenle Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün davanın başında karşı çıkmakta olduğu davayı kabul ettiğine inanıyoruz.

Böylece Türkiye, 1990 yılında tanıdığı AİHM'nin zorunlu yetkisini kabul taahhüdü; 1997 yılında onayladığı ve bugünkü AİHM'yi kuran 11 No'lu Protokol; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46. maddesinde belirtilen, taraf devletlerin kesinleşmiş mahkeme kararlarına uymayı taahhüt ettiklerine ilişkin kabülü ve nihayet Anayasamızın 90. maddesinde yer alan ve

Büyükkada'daki Yetimhane binasının Patrikhane'ye devri ile Türkiye, insan hakları konusunda eksenin hâlâ Batı demokrasisi olduğunu göstermiştir.

insan hakları konusunda verilen yargı kararlarının iç hukukun üzerinde olacağı hükmü doğrultusunda, Yetimhane binasının Patrikhane'ye iadesini sağlayarak, hem iç hukukumuzda bir ilki gerçekleştirmiş, hem de Avrupa Konseyi'ne üye ülkelere emsal olacak bir düzenleme yapmış ve ahde vefa ilkesine uyarak uluslararası taahhütlerini yerine getirmiştir.

AİHM kararlarının -biri ceza hukuku, diğeri de yarılmıyorsak idare hukuku alanında olmak üzere iki uygulama dışında- daha önce iç hukukumuzda uygulanmasına pek rastlanmamıştır. AİHM kararına göre, davalı Türkiye, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde mahkeme kararına göre Yetimhane'nin mülkiyetini önceki maliki olan Rum Patrikhanesi'ne iade etmiş ve bunu idari bir tasarrufla yani hükümetin Adalar Tapu Müdürlüğü'ne yazacağı bir yazıyla gerçekleştiremeyeceği için bir mahkeme kararıyla yapmıştır. Bu karar ülkemizde insan hakları ve hukuk üstünlüğü kavramları açısından çok önemli gelişmedir.

Söz konusu karar, AİHM tarafından 1 No'lu Protokolün ihlaline ilişkin verilmiş bulunan mülkiyetin iadesine yönelik diğer davaların uygulamasına da örnek olacak bir karardır. Bu kararın bir diğer sonucu da, tüzel kişiliği olmayan Rum Patrikhanesi'nin tüzel kişiliğinin resmi makamlar tarafından de facto (fiilen) tanınmış olmasıdır. Sonuç olarak, iç hukukumuzda insan hakları konusunda bir ilki gerçekleştiren ve Batı'ya verdiği taahhütlere bağlı kalan hükümetin dış politikasının ekseninin Batı'dan, insan hakları ile pek alakası olmayan Doğu'ya kaydığını söylemek doğru olmayacağı gibi, en azından hukukun üstünlüğü ve insan hakları konularında Batı'ya ve uluslararası kamuoyuna, eksenin hala Batı'da olduğuna ilişkin çok net bir mesaj verildiğini söylemek mümkündür.

sofuoglu cem@yahoo.com

**CEM
MURAT
SOFUOĞLU**

**Rum Patrikhanesi
Avukatı**